

Raadsvoorstel

Jaar Zaaknummer

2022 365335-2022

Onderwerp:

Tijdelijke regeling energiekosten 2023

Portefeuillehouder: R. Wanders

Team: Account, Beleid en Bedrijfsvoering sociaal domein

E. Huisman, telefoonnummer 14 0591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

1. Het budget voor de 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 huishoudens gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 2.100.000,-;
2. Het budget voor de 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 organisaties gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 2.925.000,-;
3. In afwijking van het huidige 'rentepercentage uitgeleend geld' het rentepercentage van de regelingen onder beslipunt 2 (maximale leningen ad € 2.000.000,-) vast te stellen op 0%;
4. Het budget voor het jaarlijkse maximale bedrag aan gederfde rente met betrekking tot beslipunt 3 (maximale leningen ad € 2.000.000,-) vast te stellen op maximaal € 74.000,-;
5. Het budget voor de uitvoeringskosten van de beleidsregels 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 huishoudens gemeente Emmen en Tijdelijke regeling energiekosten 2023 organisaties gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 1.106.000,-;
6. De financiële consequenties uit de beslipunten 1,2,4 en 5 ad € 6.131.000,- incidenteel en (maximaal) € 74.000,- structureel te dekken uit de 'reserve calamiteitenfonds'.
7. De begroting conform bijlage te wijzigen.

Bijlage(n)

Begrotingswijziging.

Stuk(ken) ter inzage

Collegebesluit en de daarbij behorende stukken.

jaar Zaaknummer

2022 365335-2022

1. Inleiding

Op dit moment hebben we te maken met hoge inflatie en sterk oplopende energieprijzen. Dit heeft grote gevolgen voor huishoudens en organisaties. De mate waarin zij hierdoor worden geraakt, verschilt sterk en hangt af van hoe energiezuinig hun huis of gebouw is, of ze een vast energiecontract hebben, hoe lang het energiecontract nog vaststaat en hoe financieel weerbaar het huishouden of de organisatie is. Uit verschillende signalen blijkt dat steeds meer huishoudens en organisaties in de gemeente Emmen de kosten voor energie niet meer kunnen opbrengen en daardoor in de problemen (dreigen te) komen.

We hebben daarom de *'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 huishoudens gemeente Emmen'* en de *'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 organisaties gemeente Emmen'* (zie bijlagen) ingesteld als vangnet voor huishoudens, sportverenigingen, dorps- en wijkgebouwen, geprivatiseerde zwembaden en sporthallen en culturele organisaties die in financiële problemen komen als gevolg van de hoge energieprijzen ondanks alle bestaande regelingen en mogelijkheden. Voor de toekenning van een bijdrage uit de regelingen is een tegenprestatie voorwaardelijk. Voor inwoners betreft dit een gesprek met een energiecoach en voor organisaties een verplicht verduurzamingstraject. Voor de uitvoering van de beide regelingen doen wij een beroep op de reserve calamiteitenfonds.

2. Beoogd effect

Middels de 'Tijdelijke regeling energiekosten' creëren we een vangnet voor huishoudens en organisaties die in de problemen komen als gevolg van de hoge energieprijzen en vergroten we het bewustzijn omtrent energieverbruik om de energierekening van de toekomst te verlagen. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van zowel het schulden- en armoedebeleid als beleid leefomgeving.

3. Argumenten

1.1 Huishoudens komen in de financiële problemen als gevolg van de gestegen energieprijzen.

We merken dat steeds meer huishoudens (ook de middeninkomens) zich melden om te informeren naar mogelijke financiële steun door de gemeente. Voorliggende voorzieningen, zoals de energietoelage van het Rijk zijn óf niet toereikend, of men voldoet niet aan de voorwaarden (voornamelijk de inkomensgrens). Ook zijn de plannen voor een prijsplafond energie en een noodfonds voor energiekosten van het Rijk nog niet volledig uitgewerkt, of lijken de regels toch minder gunstig uit te pakken, met name voor meerpersoonshuishoudens. Hierdoor weten huishoudens niet waar ze aan toe zijn en steeds vaker staat het water hen aan de lippen. Middels de 'Tijdelijke regeling energiekosten huishoudens' wordt een vangnet gecreëerd. Met deze regeling wordt de ergste nood geledigd.

1.2 Op basis van artikel 35 van de Participatiewet mag er bijzondere bijstand worden verstrekt.

In artikel 35 van de participatiewet is opgenomen dat gemeenten alleenstaanden of gezinnen bijzondere bijstand mogen verstrekken voor zover niet wordt beschikt over de middelen om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en deze kosten (naar het oordeel van het college) niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm. Middels de Kamerbrief van 10 december 2021 is schriftelijk toestemming verleend door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om individuele bijzondere bijstand in te zetten voor energiekosten.

1.3 hiermee helpen we huishoudens met acute nood

Afhankelijk van inkomen en vermogen kan een huishouden zelf meer bijdragen aan de gestegen energierekening. We maken daarom onderscheid tussen 2 categorieën huishoudens:

- 1) tot maximaal 120% van de geldende bijstandsnorm
- 2) van 120% tot 150 % van de geldende bijstandsnorm

Van huishoudens wordt verwacht dat ze voor 15% (voor inkomenscategorie 1) en 20% (voor inkomenscategorie 2) van hun (netto) inkomen aan energiekosten zelf bekostigen. Er is een gemiddeld normverbruik voor energie per huishouden opgenomen in de regeling. Boven dit normverbruik wordt in

eerste aanleg, niet vergoed vanuit de regeling. Als het verbruik hoger is dan het normverbruik zal op individuele basis worden gekeken of er (onvoorziene) omstandigheden zijn waardoor we ook bijzondere bijstand toe moeten kennen boven het normverbruik. Dit kan bijvoorbeeld zijn vanwege medische redenen waardoor het huis extra moet worden verwarmd. Door het normverbruik mee te nemen in de regeling richten we de regeling op de huishoudens die het ook echt nodig hebben en zelf ook inzet hebben gepleegd om hun energieverbruik binnen de perken te houden. Ook worden voorliggende regelingen in mindering gebracht op de bijzondere bijstandsverlening. Denk hierbij aan de energietoeslag en het prijsplafond energie.

Huishoudens die buiten de inkomensgrenzen vallen, en dus geen aanspraak kunnen maken op de regeling, maar toch acute nood ervaren kunnen zich wel melden bij de gemeente. Er zal dan worden gekeken hoe zij kunnen worden geholpen, bijvoorbeeld in samenwerking met maatschappelijk partners.

1.4 Hiermee vergroten we bewustwording rondom energiegebruik.

Bij gebruik van de regeling worden huishoudens bewuster gemaakt van hun energieverbruik en de duurzaamheid van hun woning. Door de inzet van een energiecoach en bestaande mogelijkheden om energieverbruik te reduceren willen we inwoners helpen de energierekening in de toekomst te verlagen. Daarnaast worden de energiekosten vergoed tot aan het normverbruik. Hiermee houden we een prikkel om zuinig om te gaan met energie.

1.5 Met dit budget kunnen we een groot deel van de doelgroep ondersteunen.

Het is moeilijk in te schatten hoeveel huishoudens precies in aanmerking komen voor de regeling. We schatten in dat tussen de 1000 en 2500 huishoudens in aanmerking komen voor de regeling. Hiervoor is respectievelijk voor huishoudens uit categorie 1 € 1.620.000,- begroot en voor huishoudens uit categorie 2 € 480.000. Dit maakt een totaal benodigd budget van € 2.100.000,-.

2.1 Organisaties komen in de financiële problemen als gevolg van de gestegen energieprijzen.

Een toenemend aantal organisaties doet een beroep op de gemeente Emmen voor financiële steun, omdat zij de energierekening niet meer kunnen betalen. Voorliggende voorzieningen zijn niet toereikend of organisaties voldoen niet aan de voorwaarden. Ook zijn de plannen van het Rijk voor de organisaties nog niet uitgewerkt, waardoor organisaties niet weten waar zij aan toe zijn. Middels de 'Tijdelijke regeling energiekosten organisaties' wordt een vangnet gecreëerd.

2.2 Deze organisaties hebben een belangrijke maatschappelijke functie.

Deze organisaties hebben een belangrijke functie op het gebied van leefbaarheid en sociale cohesie in dorpen en wijken van de gemeente Emmen. Het is essentieel dat deze infrastructuur behouden blijft. Middels de 'Tijdelijke regeling energiekosten organisaties' wordt een vangnet gecreëerd en blijft bovenstaande infrastructuur behouden. Het gaat hierbij om de volgende organisaties:

- Sportverenigingen (buiten- en binnen);
 - Geprivatiseerde sporthallen en -zwembaden;
 - Buurt- en dorpshuizen;
 - Culturele organisaties,
- welke niet gericht is op het maken van winst.

2.2 Hiermee versnellen we verduurzaming.

Bij gebruik van de regeling worden organisaties bewuster gemaakt van hun energieverbruik en de duurzaamheid van hun pand. Daarnaast zijn er voorwaarden opgenomen in de regeling over een energiescan en een plan van aanpak voor de verduurzaming van accommodaties. Hiermee wordt voorkomen dat de energierekening in de toekomst hoog blijft en organisaties opnieuw een beroep doen op de gemeente Emmen voor financiële steun. Ook kan voorliggend het revolverend fonds ten behoeve van sportaccommodaties hiervoor worden ingezet. De doelgroep van dit fonds willen we uitbreiden met de overige organisaties, die onderdeel zijn van 'Tijdelijke regeling energiekosten organisaties'. Hier volgt nog een separaat voorstel voor.

2.3 Met dit budget kunnen we een groot deel van de doelgroep ondersteunen.

Organisaties kunnen maximaal € 30.000,- aanvragen voor acute nood. Hierbij kan ook een tegemoetkoming worden aangevraagd voor verduurzaming waarbij maximaal € 7.500,- als subsidie kan worden toegekend en aanvullend maximaal € 25.000,- als lening. Tevens kunnen organisaties, indien er geen acute nood is, alleen een subsidie aanvragen voor verduurzaming. Ook hiervoor geldt dat maximaal

€ 7.500,- als subsidie kan worden toegekend en aanvullend maximaal € 25.000,- als lening. We verwachten dat met het huidige budget 100 organisaties geholpen kunnen worden bij acute nood en verduurzaming (€ 2.550.000,-). Daarnaast is er budget voor 50 organisaties die uitsluitend verduurzamen (€ 375.000,-). Er is € 2.000.000,- ingecalculeerd voor het verstrekken van leningen. Voor dit laatste bedrag is geen dekking nodig, omdat het hier gaat om leningen die worden terugbetaald. Dit maakt een totaal budget aan te verstrekken subsidies van € 2.925.000,-.

3.1 We willen niet dat het rentepercentage van de lening een drempel opwerpt om gebruik te maken van de regeling.

Het rentepercentage op leningen is doorgaans enkele procenten. Dit kan mogelijk een drempel opwerpen waardoor er geen gebruik gemaakt wordt van de regeling. Gezien het belang van het verlichten van acute financiële noden en verduurzaming wordt de lening renteloos verstrekt. Dit is niet in overeenstemming met het 'rentepercentage uitgeleend geld'.

4.1 Er zijn gedeerde rente-inkomsten.

Geld uitleenen levert de gemeente 3,7% aan rente-inkomsten op. Dit is onlangs door het college vastgesteld. Het jaarlijkse maximale bedrag aan gedeerde rente is € 74.000,-.

5.1 Er zijn extra uitvoeringskosten om de regelingen uit te voeren.

Het betreft nieuwe regelingen die geen onderdeel zijn van de reguliere dienstverlening. Om de regelingen uit te voeren zijn (incidenteel) ca. 14 fte nodig (projectleider, behandeling en toetsing huishoudens, energiecoaches, behandeling en toetsing organisaties). Dit komt neer op € 1.000.000,- aan personeelskosten. Voor de uitvoering van de verduurzaming is naast personele inzet ook apparatuur nodig om de energiescans uit te voeren. Dit wordt ingeschat op € 100.000,-. Ook wordt er een campagne gestart waarvoor de kosten € 6.000,- bedragen. Dit maakt een totaal budget van € 1.106.000,-.

6.1 Hiermee worden de middelen gebruikt waar ze voor bedoeld zijn.

In de begroting van 2022 (Berap 2022-II) is een 'reserve calamiteitenfonds' opgenomen om snel te kunnen anticiperen op de gestegen energiekosten van huishoudens en organisaties. Dit fonds is bedoeld voor regelingen zoals voorgesteld.

7.1 De gemeenteraad heeft het budgetrecht.

De begroting moet gewijzigd worden, omdat er nu geen middelen voor beschikbaar zijn. Het enige orgaan dat daartoe bevoegd is, is de raad (zie bijlage).

4. Kanttekeningen

1.2 We weten niet hoe groot het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand wordt.

De verstrekking van bijzondere bijstand vanuit de Participatiewet is een open eind regeling. Een plafond instellen is hierbij niet mogelijk. We weten niet op voorhand hoeveel huishoudens een beroep gaan doen op bijzondere bijstand. Dit betekent een risico voor het beschikbare budget. Dit risico werkt beide kanten op. Het aantal aanvragen kan zowel hoger als lager zijn dan verwacht.

1.3 We weten nog niet precies hoe het prijsplafond energie van het Rijk gaat werken.

Het kabinet heeft afgelopen week bekend gemaakt dat het prijsplafond per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Waarschijnlijk wordt de grootste acute nood voor huishoudens hiermee geëdigd, maar hoe dat in de praktijk uitpakt is nog onzeker. Dit kan per huishouden verschillen. Ook is nog niet duidelijk hoe (snel) dit per energieleverancier wordt doorgevoerd en wordt verwerkt in het voorschot. Het prijsplafond zal voorliggend worden meegenomen in de regeling, eventueel met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2023.

2.3 We weten niet hoeveel organisaties subsidie aanvragen.

We weten op voorhand niet hoeveel organisaties een aanvraag zullen doen voor de (subsidie)regeling. Er is zodanig gebudgetteerd dat aanvragen van een groot deel van de doelgroep gehonoreerd kunnen worden. Als de aanvragen het budget overschrijden kan niet elke aanvraag gehonoreerd worden. Daarom wordt voorgesteld een subsidieplafond in te stellen voor de 'Tijdelijke regeling energiekosten organisaties'. Er zal vervolgens moeten worden gezien of er extra budget beschikbaar kan worden gesteld voor de uitvoering van de regeling.

2.3 We weten niet hoeveel organisaties een lening aanvragen

We weten op voorhand niet hoeveel organisaties een aanvraag zullen doen voor een lening. Mogelijk is het gestelde budget hierdoor niet toereikend. Er is zodanig gebudgetteerd dat aanvragen van een groot deel van de doelgroep gehonoreerd kunnen worden. Het risico van overbesteding is relatief klein omdat het gaat om leningen die in principe worden terugbetaald.

2.3. Over de te verstrekken leningen lopen we risico.

Over de leningen die wij aangaan lopen wij risico dat deze niet teruggevorderd kunnen worden. Dat vergroot ons risicoprofiel. Voor het risico moet een voorziening worden getroffen. Doorgaans ligt dit risico tussen de 10-30% van het uitgeleende bedrag.

5.1 De uitvoering van de regelingen is afhankelijk van (de werving van) voldoende capaciteit.

Er zijn 14 extra fte nodig voor de uitvoering van de regelingen. In de huidige arbeidsmarkt is de werving niet makkelijk. Indien het niet lukt voldoende capaciteit te verkrijgen vertraagt de uitvoering van de regelingen. Mogelijk heeft dit herprioritering van de reguliere dienstverlening tot gevolg.

5. Financiën

In de begroting van 2022 (Berap 2022-II) is een 'reserve calamiteitenfonds' opgenomen om snel te kunnen anticiperen op de gestegen energiekosten van huishoudens en organisaties. Dit fonds is bedoeld voor regelingen zoals voorgesteld. We vragen voor de uitvoering van de verschillende regelingen een totaalbudget van € 6.131.000,- voor bijdragen en subsidies. Het te verstrekken bedrag aan leningen voor verduurzaming wordt geraamd op € 2.000.000,-. Voor de te verstrekken leningen wordt voorgesteld om een nihil rentepercentage (0%) toe te passen. Geld uitlenen levert de gemeente normaal gesproken 3,7% aan rente-inkomsten op. Dit is onlangs door het college vastgesteld. Voorgesteld wordt om het jaarlijkse maximale bedrag aan gedeelde rente van € 74.000,- t.l.v. het 'reserve calamiteitenfonds' te brengen. Het 'reserve calamiteitenfonds' biedt dekking voor de verschillende regelingen van € 6.131.000,- alsook de jaarlijkse (maximale) gedeelde rente.

Indicatie calamiteitenfonds		
Bijzondere bijstand inwoners	2.100.000	26%
Subsidies(plafond) (maatschappelijke organisaties)	2.925.000	36%
Bedrijfsvoering	1.106.000	14%
Subtotaal t.l.v. calamiteitenfonds	6.131.000	
Leningen (maatschappelijke) organisaties	2.000.000	25%
Totaal verstrekkingen	8.131.000	
Jaarlijkse rentederving:	3,7%	
Leningen:	2.000.000	
Maximale jaarlijkse rentelasten tlv fonds	74.000	

6. Uitvoering

Aantal aanvragen

Voor de uitvoering van de regelingen is een ruwe schatting gemaakt hoeveel aanvragen er te verwachten zijn op basis van de bandbreedte tussen de 1000 en 2500 aanvragen. Dit komt neer op 1.600 aanvragen. Dit is ook op basis van eerdere ervaringen uit o.a. de energietoeslag. Er komt een rekentool die inwoners eerst moeten invullen voordat ze een aanvraag kunnen doen. Met deze rekentool wordt een eerste check gedaan of de inwoner mogelijk aanspraak kan maken op de regeling. We verwachten dat het aantal inwoners dat hierdoor een aanvraag indient die niet succesvol zal zijn verlaagd wordt.

Vanuit organisaties worden ongeveer 150 aanvragen verwacht. Dit is ca. 50% van het totaal aantal organisaties. Dit zal variëren van alleen acute nood, alleen verduurzaming of een combinatie van deze.

Benodigde FTE

Om dit uit te voeren zijn bij benadering ca. 14 fte nodig

- 6,5 fte behandeling en toetsing inwoners (1600 aanvragen, 5-6 uur per aanvraag maakt 6.5 fte)
- 4,5 fte energiecoaches (2000 huishoudens, 3 uur per huishouden maakt 4,5 fte)
- 2 fte behandeling en toetsing instellingen (150 aanvragen, 15-20 uur per aanvraag* maakt 2 fte)

- 1 fte Projectleiding verduurzaming (inschatting van totaliteit project)
- In voorbereiding zijn reeds kosten gemaakt in beleidsvoorbereiding (€ 20.000,-)

*De behandeltijd voor instellingen is langer omdat er vooraf en tijdens de aanvraag extra uitleg nodig is en de afwikkeling meer tijd zal kosten in verband met overeenkomsten die per instelling moeten worden opgesteld.

Op korte termijn wordt voor de personele inzet eerst, als overbrugging, gekeken naar de interne organisatie om hierin de eerste aanvragen te kunnen behandelen. Het succesvol werven van voldoende en kwalitatief personeel voor het vervolg is een risico voor de uitvoering van de regelingen.

In totaal verwachten we voor 14 fte totaal € 1.000.000 (14 x 70.000 + 20.000) aan kosten die uit het fonds gedekt moet worden. Om inwoners en instellingen over de regelingen te informeren is communicatie in voorbereiding. Communicatie over de regelingen maakt deel uit van de campagne 'Er kan meer dan je denkt' die dit jaar wordt uitgerold door de gemeente Emmen. Deze campagne is bedoeld om huishoudens en organisaties te informeren over de mogelijkheden die er zijn qua (financiële) regelingen voor verduurzaming, regelingen voor financiële nood en praktische bespaartips. Organisaties worden ook nog middels een brief geïnformeerd over de regeling.

Voor de uitvoering van de verduurzaming zijn naast personele inzet (toetsing, verwerking + projectleider voor vervolg) ook middelen nodig om e.e.a. te inventariseren (o.a. energiescans en apparatuur). Dit wordt geschat op € 100.000,-.

De totale uitvoeringskosten worden geschat op € 1.106.000,-.

Planning

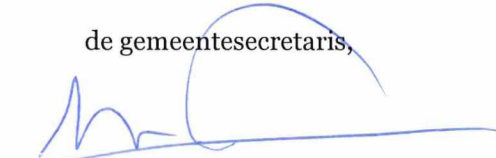
Na vaststelling van dit besluit wordt de uitvoering ingeregeld. Voor inwoners en de hierboven genoemde organisaties wordt het aanvraagproces ingericht. Voor het in behandeling nemen van de aanvragen wordt in eerste instantie ter overbrugging gebruik gemaakt van bestaande personele capaciteit. Ondertussen wordt er extra capaciteit geworven. Het streven is om de regeling in januari 2023 open te stellen. Communicatie over deze regeling wordt meegenomen in de communicatiecampagne. Het college wordt nog geïnformeerd over de definitieve start en communicatie van de regeling.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 13 december 2022.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout

Jaar Zaaknummer

2022 365335-2022

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 december 2022, B&W nummer: 365335-2022;

besluit:

1. Het budget voor de 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 huishoudens gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 2.100.000,-;
2. Het budget voor de 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 organisaties gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 2.925.000,-;
3. In afwijking van het huidige 'rentepercentage uitgeleend geld' het rentepercentage van de regelingen onder beslispoint 2 (maximale leningen ad € 2.000.000,-) vast te stellen op 0%;
4. Het budget voor het jaarlijkse maximale bedrag aan gederfde rente met betrekking tot beslispoint 3 (maximale leningen ad € 2.000.000,-) vast te stellen op maximaal € 74.000,-;
5. Het budget voor de uitvoeringskosten van de beleidsregels 'Tijdelijke regeling energiekosten 2023 huishoudens gemeente Emmen en Tijdelijke regeling energiekosten 2023 organisaties gemeente Emmen' incidenteel vast te stellen op € 1.106.000,-;
6. De financiële consequenties uit de beslispointen 1,2,4 en 5 ad € 6.131.000,- incidenteel en (maximaal) € 74.000,- structureel te dekken uit de 'reserve calamiteitenfonds'.
7. De begroting conform bijlage te wijzigen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 december 2022

de wnd griffier,

S. Engelen

de voorzitter,

H.F. van Oosterhout

